

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 216/2018-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. septembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátkou Mgr. Máriou Čechovou, advokátska kancelária, Lipová 18/C, Viničné, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na ochranu rodičovstva zaručeného v čl. 41 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7 CoP 18/2017, 7 CoP 19/2017 z 24. augusta 2017 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČIA] na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na ochranu rodičovstva zaručené v čl. 41 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7 CoP 18/2017, 7 CoP 19/2017 z 24. augusta 2017 p o r u š e n é b o l i .

2. Rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7 CoP 18/2017, 7 CoP 19/2017 z 24. augusta 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je mu Krajský súd v Nitre povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva právo na úhradu trov právneho zastúpenia v sume 312,34 € (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov), ktorú je mu Krajský súd v Nitre povinný vyplatiť na účet jeho právnej zástupkyne Mgr. Márie Čechovej, advokátska kancelária, Lipová 18/C, Viničné, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti [REDAKOVANÉ] nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 216/2018-13 z 25. júna 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na ochranu rodičovstva zaručeného v čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy a práva podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 CoP 18/2017, 7 CoP 19/2017 z 24. augusta 2017.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že návrhom z 13. novembra 2014 sa matka maloletej [REDAKOVANÉ], nar. [REDAKOVANÉ] (ďalej len „maloletá“), domáhala úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej a žiadala, aby jej maloletá bola zverená do osobnej starostlivosti, aby bol upravený styk maloletej so sťažovateľom (jej otcom) a aby sťažovateľ bol zaviazaný prispievať na jej výživu sumou 180 € mesačne.

Sťažovateľ sa svojím návrhom z 20. novembra 2014 tiež domáhal, aby maloletá bola zverená do jeho osobnej starostlivosti a aby nebol upravený styk maloletej s jej matkou, a svoj návrh odôvodnil tým, že maloletá sa prevažnú časť roka zdržiava u neho, a nie u matky, ktorej sa maloletá bojí, pretože na ňu často kričí, a keďže ani samotná matka maloletej, ktorá vyrastala v detskom domove a navštevovala osobitnú základnú školu, nemá osvojené princípy zdravého rodinného života, je tu podľa sťažovateľa veľký predpoklad, že matka „... nebude schopná časom poskytnúť mal. [REDAKOVANÉ] dostatočné citové a intelektuálne zázemie pri jej výchove... a ďalej vyvstáva otázka intelektuálnej schopnosti matky mal. [REDAKOVANÉ] pomáhať pri jej ďalšom vzdelávaní“. Sťažovateľ svoje tvrdenia podporil poukazom na znalecký posudok [REDAKOVANÉ] vyhotovený v rámci trestného konania o trestnom oznámení starej mamy maloletej vo veci podozrenia z týrania maloletej jej matkou, podľa ktorého má maloletá bližší vzťah so sťažovateľom, a pokiaľ ide o matku, znalkyňa „... si pri jednaní s matkou všimla určité anomálie v jej správaní“. Na základe uvedeného znaleckého posudku, ako aj na základe psychologického vyjadrenia [REDAKOVANÉ], ktorá tiež uviedla, že maloletá uprednostňuje sťažovateľa, sťažovateľ navrhol pre účely posúdenia spôsobilosti matky zabezpečovať starostlivosť o maloletú vykonanie dôkazu znaleckým psychologickým vyšetrením matky maloletej.

3. Okresný súd konajúci o obidvoch návrhoch rodičov maloletej rozhodol rozsudkom č. k. 12 P 10/2016-340 z 9. novembra 2016, ktorým zveril maloletú do výlučnej osobnej starostlivosti matky, ktorá má maloletú zastupovať a spravovať jej majetok, sťažovateľa zaviazal povinnosťou prispievať na výživu maloletej sumou 70 € počnúc vyhlásením rozsudku do budúca vždy k 15. dňu v mesiaci vopred k rukám matky a upravil styk maloletej so sťažovateľom, ktorý mal oprávnenie sa s ňou stretávať každý týždeň od piatku do nedele, jeden deň počas vianočných sviatkov a štyri týždne počas letných prázdnin. Na základe odvolania účastníkov konania krajský súd rozsudkom sp. zn. 7 CoP 18/2017, 7 CoP 19/2017 z 24. augusta 2017 potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku o zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky, zrušil ho vo výroku o úprave vyživovacej povinnosti sťažovateľa a vo výroku o trovách konania a v tejto časti vec vrátil okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie a zmenil výrok o úprave styku maloletej

so sťažovateľom tak, že majú právo stretávať sa počas víkendu od piatku do nedele každý párny týždeň, jeden deň počas vianočných sviatkov a štyri týždne počas letných prázdnin.

4. Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľ namieta, že okresný súd, ako aj krajský súd pri rozhodovaní o zverení maloletej do osobnej starostlivosti jedného z rodičov sa striktne pridržiavali všeobecne vžitej dogmy o významnejšej role matky ako otca v živote maloletej, pričom v tomto prípade podľa sťažovateľa súdy nezohľadnili, resp. nezobrali na zreteľ pri vyhodnotení najlepšieho záujmu dieťaťa odporúčania znalcov z odboru psychológie o potrebe vykonať znalecké posúdenie stavu matky, ako aj ich vyjadrenia o bližšom vzťahu maloletej k sťažovateľovi (otcovi) a napokon podľa sťažovateľa konajúce súdy pri zisťovaní skutočného záujmu maloletej vôbec neprihliadli na jej názor.

5. Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného tiež uviedol:

„Kolízny opatrovník v celom konaní pred Okresným súdom v Komárne vôbec neprihliadal na vyjadrenia mal. [REDAKOVANÉ] a prostredie a osobnosť sťažovateľa, a stále sa riadil špecifickým a jedinečným postavením matky v živote mal. dieťaťa, vôbec nebral do úvahy dôležité postavenie sťažovateľa ako otca a jeho úlohu v živote mal. [REDAKOVANÉ]...“

Okresný súd Komárno, Krajský súd Nitra ako aj Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny pri posudzovaní celej situácie ohľadom zverenia mal. dieťaťa vôbec nebrali do úvahy názor mal. dieťaťa, ktoré vzhľadom na svoj vek je schopné posúdiť vzniknutú situáciu.

Sťažovateľ ako otec dieťaťa má rovnako dôležité postavenie v živote mal. [REDAKOVANÉ] ako matka a tým, že mu styk z doterajších 50 % dní v roku bol okresaný na dva necelé víkendy v mesiaci, kde strávi polovicu času cestovaním. Krajský súd Nitra mu znemožnil vykonávať jeho rodičovské práva v plnom rozsahu...

Krajský súd Nitra, bez toho aby mal vyhotovený znalecký posudok, vychádzal podľa nášho názoru z už dávno prekonaných teórií, že ak mal. dieťa nebude s matkou hrozí nebezpečenstvo existencionálnej straty v dôsledku separácie od matky...

... neprihliadal na rovnocennosť práv otca ako rodiča pri výkone jeho rodičovských práv keďže aj spravovanie a zastupovanie dieťaťa zveril matke a nie obom rodičom.

V krajinách EÚ obaja rodičia mal. dieťaťa spoločne zastupujú a spravujú majetok mal. dieťaťa, čo je dôkazom rovnakého výkonu rodičovských práv oboch rodičov.“

6. Podľa sťažovateľa krajský súd porušil jeho základné právo na súdnu ochranu tým, že „... v časti úpravy styku s mal. dieťaťom sám zmenil styk a nezrušil výrok o styku a nevrátil na rozhodnutie prvostupňovému súdu porušil zásadu dvojstupňovitosti konania a odobral tak možnosť sťažovateľovi sa domáhať svojich rodičovských práv v rámci dvojstupňového konania“.

7. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, ak aj jeho základné právo na ochranu rodičovstva zaručené v čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy a právo na rodičovskú výchovu podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa boli porušené rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 CoP 18/2017, 7 CoP 19/2017 z 24. augusta 2017, aby zrušil označený rozsudok krajského súdu, aby priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € a tiež náhradu trov konania v sume 353,59 € s DPH.

8. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci za krajský súd písomne vyjadril jeho predseda listom sp. zn. Spr 787/18 z 15. augusta 2018 a k vhodnosti ústneho prejednanía veci sa právna zástupkyňa sťažovateľa vyjadrila mailom (doplneným kvalifikovaným elektronickým podaním) 1. augusta 2018.

8.1 Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení uviedol:

„V danej veci odvolací súd v intenciách platnej právnej úpravy i postupoval a po jej prejednaní dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je v časti týkajúcej sa zverenia maloletej do starostlivosti matky vecne správny, stotožniac sa so záverom prvoinštančného súdu, že je to v najlepšom záujme dieťaťa. Následne v odôvodnení rozsudku poskytol v tomto smere rozsiahlu a vyčerpávajúcu argumentáciu, kde sa jasným a zrozumiteľným spôsobom vysporiadal so všetkými okolnosťami majúcimi pre vec podstatný význam... Rozsudok odvolacieho súdu nemá preto za následok tvrdené porušenie základných práv sťažovateľa, pričom skutočnosť, že sťažovateľ sa s ním nestotožnil, nemôže sama o sebe

viest' k záveru o tvrdenom porušení základných práv s'ážovateľa. Vzhľadom na uvedené považujem s'ážnosť s'ážovateľa za nedôvodnú.

Súčasne Vám oznamujem, že netrvám na ústnom pojednávaní o prijatej s'ážnosti pred ústavným súdom. “

8.2 Právna zástupkyňa s'ážovateľa vo svojom vyjadrení k vhodnosti ústneho pojednávania uviedla: „... súhlasím s upustením od ústneho pojednávania...“

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti s'ážnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základných práv a práv zaručených v ústave a Dohovore o právach dieťaťa.

II.

10. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o s'ážnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či je alebo nie je v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave. Inými slovami, skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné

a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05, II. ÚS 127/07).

12. Primárne je sťažnosť sťažovateľa založená na námietke, že k porušeniu jeho práv došlo tým, že krajský súd, tak ako pred ním aj okresný súd, vzhľadom na vykonané dokazovanie pri rozhodovaní o zverení maloletej do výchovy jedného z rodičov nedostatočne vyhodnotili záujem maloletej, a aj tým, že krajský súd ho pozbavil možnosti dvojinštančného konania pri rozhodovaní o úprave styku k maloletej tým, že o tejto otázke sám rozhodol.

13. V súvislosti so sťažovateľom napádaným rozsudkom krajského súdu ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné v prvom rade pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00).

14. Všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia na vec sa vzťahujúcich zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno toto ani iné základné práva obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu. Z tohto hľadiska musí všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania

(obdobne napr. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej).

15. Krajský súd v interakcii s námietkami sťažovateľa svoje uznesenie v časti týkajúcej sa zverenia maloletej do výchovy odôvodnil takto:

„Odvolací súd rozhodujúc o odvolaní otca voči výroku rozsudku o zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky dospel k záveru o vecnej správnosti napadnutého výroku, keďže podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie vec správne posúdil, keď dospel k záveru, že v danej veci je zverenie dieťaťa do starostlivosti matky v najlepšom záujme maloletého dieťaťa. K námietkam otca je potrebné uviesť, že v konaní nebolo preukázané, že matka sa riadne nestará o maloletú [REDAKOVANÉ], o čom svedčia aj lekárska správa na č. l. 232, vyjadrenie lekára na č. l. 281, správa z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny na č. l. 269, podľa ktorých matka má na adrese svojho pobytu vytvorené všetky podmienky na zabezpečenie riadnej starostlivosti o maloleté dieťa. Taktiež aj trestné stíhanie, podľa ktorého malo dôjsť k psychickému aj fyzickému týraniu maloletej [REDAKOVANÉ], bolo uznesením Okresného riaditeľstva policajného zboru v Pezinku zo dňa 03. 08. 2016, ČVS: ORP-349/1-VYS-PK-2015 zastavené. Maloletá navštevuje materskú školu v [REDAKOVANÉ] od 01. 09. 2016 kde má zabezpečenú celodennú starostlivosť, taktiež je prihlásená na kurz anglického jazyka pre deti MŠ. Maloletá navštevuje aj základnú umeleckú školu v [REDAKOVANÉ], kde bola prijatá do prípravného štúdia v odbore výtvarnom, v rámci Centra voľného času v [REDAKOVANÉ] navštevuje klub Tanečníček. Z uvedeného odvolací súd považoval za preukázané, že matka maloletú podporuje v aktivitách a záujmoch, a tak sa stará aj o ďalší rozvoj maloletej. V súvislosti s nahrávkami doloženými otcom súdu na CD nosiči odvolací súd konštatuje, že tieto nemohol považovať za relevantný dôkaz o nevhodnom zaobchádzaní matky s maloletou, nakoľko nie je zrejmé, za akých okolností boli tieto nahrávané a aké okolnosti im predchádzali. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam odvolací súd výrok o zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky potvrdil. Podľa správy psychologičky [REDAKOVANÉ] (č. l. 322 spisu) pretrvávanie doterajšieho stavu, pri ktorom sa strieda výchovné prostredie a nestabilné emocionálne pôsobenie ohrozuje zdravý psychický a telesný vývin dieťaťa, je potrebné eliminovať pretože

to výrazne pôsobí na psychiku dieťaťa deštruktívne. Hoci psychologička odporučila zverenie dieťaťa do výchovnej starostlivosti otca, vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam, nebolo v žiadnom ohľade preukázané, že matka by maloletej ■■■■■ neposkytovala dostatočnú osobnú starostlivosť, resp. že by ju akýmkoľvek spôsobom zanedbávala. Žiadna zo správ nenasvedčovala ani tomu, že by maloletá bola zanedbávaná po hygienickej stránke tak, ako otec uvádzal vo svojich vyjadreniach. Naopak, aj podľa kolízneho opatrovníka matka maloletej zabezpečuje stabilné výchovné prostredie, pričom jej osobná starostlivosť je v záujme maloletej ■■■■■. Maloletá je na matku fixovaná, hoci k otcovi má tiež výborný vzťah, ktorý je potrebné aj naďalej podporovať a rozvíjať. Pre maloletú by však bolo zaťažujúce a stresujúce výchovné prostredie meniť aj vzhľadom k tomu, že v mieste svojho bydliska navštevuje materskú školu a množstvo záujmových krúžkov, ako aj z dôvodu vzdialenosti medzi bydliskami rodičov (75 km). Obaja rodičia sú spôsobilí zabezpečiť starostlivosť o maloletú, avšak striedavá osobná starostlivosť v tomto prípade nie je vhodná z dôvodov vyššie uvedených a preto bolo potrebné rozhodnúť o zverení maloletej jednému z rodičov. Vzhľadom k veku dieťaťa a súčasnému stabilnému prostrediu v ktorom žije, súd rozhodol o zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky, čo za súčasnej situácie je v záujme maloletej, ktorej záujem musí byť aj pre rodičov prvoradý. Tiež je potrebné, aby rodičia pristupovali vo vzťahoch k sebe pred maloletou korektne a neprenášali tak svoje osobné konflikty na dieťa, nakoľko takéto správanie maloletá vníma a neprispieva to k jej správne psychickému vývoju. Vhodná komunikácia medzi rodičmi je nevyhnutná, aby sa títo v budúcnosti dokázali dohodnúť nielen v bežných, ale aj v podstatných otázkach výchovy maloletej. “

16. Podľa jedného zo základných princípov mimosporového procesu vyjadreného v čl. 4 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho „najlepšom záujme“. Inými slovami, objektívnym explicitne stanoveným zákonným kritériom pre rozhodnutie vo veci maloletého je „záujem maloletého dieťaťa“, čo korešponduje s podstatou a účelom základného práva maloletého dieťaťa na rodičovskú výchovu a starostlivosť a tomuto právu zodpovedajúcemu základnému právu obidvoch rodičov na starostlivosť a výchovu o svoje dieťa. Obsah týchto práv je homogenizovaný nielen v práve, ale súčasne aj v povinnosti na sústavnú starostlivosť

o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj dieťaťa v zmysle ustanovenia § 28 ods. 1 písm. a) zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“). Pokiaľ teda ide o záujem maloletého dieťaťa, súd musí tento vyhodnocovať a zdôvodniť nielen mechanicky a formálne, ale s ohľadom na in concreto okolnosti spočívajúce v danosti prípadne v absencii nielen „technických“ podmienok na výchovu, starostlivosť a všestranný vývoj maloletého (bytové predpoklady, dochádzka do školy alebo na voľnočasové aktivity, lekárska starostlivosť a pod.), ale aj vzhľadom na emocionálne (či už pozitívne alebo negatívne) väzby maloletého ku každému z rodičov, tobôž ak o kvalite týchto väzieb vypovedá nestranné znalecké posúdenie.

17. V danom prípade je rozhodnutie krajského súdu z hľadiska odôvodnenia najlepšieho záujmu maloletej založené iba na konštatovaní opierajúcom sa o z kontextu vytrhnutý výrok posudku psychológa, že ustavičná zmena výchovného prostredia pôsobí na maloletú deštruktívne, a preto sa krajský súd stotožnil so závermi okresného súdu a rozhodol o ponechaní maloletej vo výchove matky, tak ako dosiaľ. Avšak vzhľadom na komplexné stanovisko zmieneného psychológa, podľa ktorého v zmysle citovaného odôvodnenia rozsudku krajského súdu by bolo pre maloletú vhodnejšie výchovné prostredie u sťažovateľa (otca), sa uvedený záver krajského súdu javí ako rozporuplný, pretože z neho nie je zrejmý reálny, vykonanému dokazovaniu korešpondujúci motív jeho rozhodnutia. Inými slovami, z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu nie je pre jeho adresáta čitateľné, či jeho východisková premisa o škodlivosti zmeny výchovného prostredia je v kontexte s ďalšími zisteniami psychológa založená na predpoklade o škodlivosti zmeny aktuálneho výchovného prostredia maloletej, ktoré má aktuálne u matky (tzv. trvalá zmena výchovného prostredia z matky na otca), alebo sa má na mysli škodlivosť ustavičného menenia výchovného prostredia medzi matkou a otcom (tzv. striedavá starostlivosť). Z ďalšieho na uvedené konštatovanie nadväzujúceho konštatovania psychológa o tom, že navrhuje zveriť maloletú do výchovy sťažovateľa (otca), by v tomto kontexte mohlo vyplývať, že škodlivosť zmeny výchovného prostredia vníma vzhľadom na jeho ustavičnú zmenu medzi rodičmi maloletej a že v záujme zdravého fyzického o psychického vývoja maloletej ho navrhuje zastabilizovať u otca maloletej. Tento záver je však vzhľadom na existujúce

nejednoznačné znenie odôvodnenia rozsudku krajského súdu iba možnou domnienkou o prípadnej ďalšej možnej interpretácii záverov znaleckého dokazovania, ktoré bolo podkladom pre rozhodnutie krajského súdu. Navyše, rozhodnutie krajského súdu je založené iba na konštatácii o tom, že matka maloletej nezanedbáva jej výchovu, nevyplýva však z neho vysporiadanie sa s vykonanými dôkazmi v prospech vhodnosti výchovného prostredia u sťažovateľa (otca) v konkurencii s vhodnosťou výchovného prostredia u matky skrz prizmu najlepšieho záujmu maloletej.

18. Pokiaľ ide o otázku zverenia maloletej do výchovy tak z rozhodnutia krajského súdu (strana 8 rozsudku, pozn.) vyplýva, že sťažovateľ v priebehu odvolacieho konania zmenil návrh, keďže pôvodne sa domáhal zverenia maloletej do svojej výlučnej osobnej starostlivosti a až v odvolacom konaní navrhol riešiť otázku starostlivosti o maloletú jej zverením do striedavej starostlivosti obidvoch rodičov (v dvojtýždňových intervaloch). Odvolací súd sa však s otázkou zmeny návrhu vo svojom rozhodnutí vysporiadal len konštatovaním, že vzhľadom na zistenia prvostupňového súdu o tom, že matka nezanedbáva starostlivosť o maloletú, striedavá starostlivosť neprichádza do úvahy (pozri stranu 10 rozsudku). Avšak zákon o rodine v § 24 ods. 1 vyžaduje, aby súd skúmal, či striedavá starostlivosť bude v záujme maloletého, krajský súd však v tomto smere osobitné dokazovanie nevykonával (nezisťoval stanovisko matky, pozn.) a odvolal sa iba na výsledky dokazovania okresného súdu vo veci návrhu zverenia maloletej do osobnej starostlivosti jedného z rodičov (okresný súd nevykonával dokazovanie týkajúce sa nariadenia novej striedavej starostlivosti oboch rodičov).

19. Vzhľadom na uvedené zistenia ústavný súd dospel k rozhodnutiu o nedostatočnej odôvodnenosti a ústavnej neudržateľnosti krajským súdom vyslovených záverov, v dôsledku čoho došlo k porušeniu sťažovateľom označených základných práv a slobôd zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

20. Ústavný súd však nevyhovel sťažnosti sťažovateľa, tak ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto rozhodnutia, a to v časti jeho odôvodnenia, že k porušeniu jeho základných práv a slobôd zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy došlo aj tým,

že krajský súd ako súd odvolací sám rozhodol o úprave styku s maloletou, čím mal porušiť princíp dvojinštančnosti konania, a v časti namietaného porušenia čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa. V súvislosti s prvou námietkou sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že nemôže dôjsť k porušeniu základných práv a slobôd v príčinnej súvislosti s postupom, ktorý je súdu dovolený procesným predpisom, ktorý dáva odvolaciemu súdu možnosť zmeniť rozsudok súdu prvého stupňa za predpokladu, že tento správne zistil skutkový stav veci, ale vec nesprávne posúdil, a navyše, zásada dvojinštančnosti civilného súdneho konania nevyplýva z nášho ústavného poriadku a v súvislosti s druhou námietkou sťažovateľa je nutné podotknúť, že v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy môže sťažovateľ namietat iba porušenie svojich práv, a nie práv inej fyzickej osoby či právnickej osoby, pričom sťažovateľom označený Dohovor o právach dieťaťa pojednáva o právach detí, a nie o právach rodičov.

III.

21. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd v nadväznosti na zistené porušenie jeho práv vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 rozhodol o zrušení rozsudku krajského súdu sp. zn. sp. zn. 7 CoP 18/2017, 7 CoP 19/2017 z 24. augusta 2017 a vec mu vrátil na ďalšie konanie a opätovné rozhodnutie.

22. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

22.1 Sťažovateľ sa domáhal priznania mu primeraného finančného zadosťučinenia v sume 1 000 €.

22.2 Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 46 ods. 1 a čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy nie je pre sťažovateľa dostatočným zadosťučinením, preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie v sume 500 €, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

22.3 Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade krajský súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

23. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátkou, ktorá si uplatnila nárok na ich úhradu v sume 353,59 € vrátane DPH. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny (§ 11 ods. 3 vyhlášky) za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2017 je 147,33 € a hodnota režijného paušálu je 8,84 €. Základná sadzba odmeny (§ 11 ods. 3 vyhlášky) za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2018 je 153,50 € a hodnota režijného paušálu je 9,21 €.

23.1 S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľovi nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2017 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu) v celkovej sume 312,34 € vrátane režijného paušálu bez DPH (právna zástupkyňa sťažovateľa nepredložila potvrdenie platiteľa DPH, pozn.), tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia. Sťažovateľovi nevznikol nárok na úhradu trov konania za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2018 (vyjadrenie k vhodnosti ústneho pojednávania po prijatí sťažnosti), pretože tento úkon nijak vecne neprispel k posúdeniu sťažnosti sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2018